

УДК 793.31–027.1 (477) (045)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/84-2-6>

Сергій КАЧУРИНЕЦЬ,

orcid.org/0009-0006-3910-348X

заслужений артист України,

доцент кафедри хореографії

Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

(Хмельницький, Україна) *kachurines@ukr.net*

Михайло КАЧУРИНЕЦЬ,

orcid.org/0009-0002-0951-9258

керівник гуртка «Філія дитячої студії “Козаки Поділля”»

Хмельницького державного центру естетичного виховання учнівської молоді

(Хмельницький, Україна) *mishakachurinetsnew@gmail.com*

Олена ЄФІМЧУК,

orcid.org/0009-0007-4961-4125

заслужена артистка України,

завідувач кафедри хореографії

Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

(Хмельницький, Україна) *elena.yefimchuck@gmail.com*

ВИТОКИ ТА ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ НАРОДНОГО ТАНЦЮ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ

У статті висвітлено витоки та етапи становлення українського народного танцю як важливого елемента національної культури. Методологічною основою дослідження є системний підхід до вивчення українського народного танцю, що передбачає аналіз цього явища як багатовимірного соціокультурного феномену. У роботі застосовано: історико-хронологічний метод для відстеження етапів розвитку народного танцю, визначення ключових подій та соціокультурних факторів, що вплинули на його еволюцію; порівняльно-типологічний метод для виявлення спільних та відмінних рис танцю; культурологічний метод для інтерпретації народного танцю як складника духовної та матеріальної культури; аналіз джерел та літератури для опрацювання писемних, етнографічних і фольклорних матеріалів.

Проаналізовано соціокультурні, етнічні та історичні фактори, які вплинули на формування танцювальних традицій на теренах України. З'ясовано, що народний танець виник як складник календарно-обрядового дійства, тісно пов'язаного з трудовими та ритуальними практиками. Виявлено значний вплив етнічного різноманіття, зокрема контактів із польською, молдавською, румунською, угорською, білоруською, єврейською та іншими культурами, що збагачували українську танцювальну спадщину новими ритмічними та стилістичними елементами. Розкрито етапи політичної фрагментації та інтеграції до різних державних утворень, що сприяли виникненню регіональних варіацій. Проаналізовано взаємозв'язок між загальноєвропейськими культурними процесами епохи Відродження та розвитком української танцювальної культури. З'ясовано, що поширення музичних інструментів, розвиток поліфонії та естетика театрального мистецтва внесли значний внесок у формування складних і виразних вітчизняних танцювальних форм. Виявлено унікальність українських народних танців з акцентом на ритмічну виразність, пластичну динаміку та символічне навантаження рухів.

Ключові слова: танцювальні традиції, український народний танець, етнічний синтез, ритуальні танці, культурний вплив.

Serhii KACHURYNETS,
 orcid.org/0009-0006-3910-348X

Honoured Artist of Ukraine,
 Associate Professor at the Department of Choreography
 Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy
 (Khmelnytskyi, Ukraine) kachurinec@ukr.net

Mykhailo KACHURYNETS,
 orcid.org/0009-0002-0951-9258

Head of the Group «Branch of the Children's Studio "Cossacks of Podillia"»
 Khmelnytskyi State Centre for Aesthetic Education of Pupils
 (Khmelnytskyi, Ukraine) mishakachurinetsnew@gmail.com

Olena YEFIMCHUK,
 orcid.org/0009-0007-4961-4125

Honored Artist of Ukraine,
 Head of the Choreography Department
 Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy
 (Khmelnytskyi, Ukraine) elena.yefimchuck@gmail.com

ORIGINS AND STAGES OF DEVELOPMENT OF FOLK DANCE IN UKRAINE

The article highlights the origins and stages of the formation of Ukrainian folk dance as an important element of national culture. The methodological basis of the research is a systematic approach to the study of Ukrainian folk dance, which involves the analysis of this phenomenon as a multidimensional socio-cultural event. The work uses: a historical-chronological method to trace the stages of development of folk dance, identify key events and socio-cultural factors that influenced its evolution; a comparative-typological method to identify common and distinctive features of dance; a culturological method to interpret folk dance as a component of spiritual and material culture; analysis of sources and literature to process written, ethnographic and folklore materials.

The socio-cultural, ethnic and historical factors that influenced the formation of dance traditions in Ukraine have been analysed. It is found that folk dance arose as a component of a calendar-ritual event, closely related to labour and ritual practices. The significant influence of ethnic diversity, in particular contacts with Polish, Moldovan, Romanian, Hungarian, Belarusian, Jewish and other cultures, which enriched the Ukrainian dance heritage with new rhythmic and stylistic elements, has been revealed. The stages of political fragmentation and integration into various state formations, which contributed to the emergence of regional variations, have been revealed. The relationship between the Common-European cultural processes of the Renaissance and the development of Ukrainian dance culture has been analysed. It is found that the spread of musical instruments, the development of polyphony, and the aesthetics of theatrical art made a significant contribution to the formation of complex and expressive national dance forms. The uniqueness of Ukrainian folk dances with an emphasis on rhythmic expressiveness, plastic dynamics and symbolic loading of movements, has been revealed.

Key words: dance traditions, Ukrainian folk dance, ethnic synthesis, ritual dances, cultural influence.

Постановка проблеми. Народний танець є унікальним культурним феноменом, що акумулює історичний, соціальний, духовний та естетичний досвід українського народу. Його вивчення є надзвичайно важливим для збереження багатовікових традицій та ключовим для розуміння історичних процесів формування національної ідентичності. Дослідження народного танцю дозволяє простежити трансформацію його форми та змісту під впливом історичних змін, соціально-економічних умов та культурних контактів. У процесі культурної уніфікації звернення до українського народного танцю є інструментом збереження культурної спадщини. Крім того, він є невичерпним джерелом натхнення для сучасних хореографів, які на основі традиційних рухів створюють нові форми

сценічного мистецтва. Відтак, дослідження є актуальним на сучасному етапі вивчення унікальності українських народних танців.

Аналіз досліджень. Сучасні наукові дослідження, присвячені витокам та розвитку народного танцю в Україні, охоплюють широкий спектр аспектів цього культурного феномену. Доктор філософії з культурології Карина Куртева розкриває онтогенез танцювальної культури Прикарпаття, акцентуючи увагу на її значенні для національної хореографічної спадщини (Куртева, 2024). Мистецтвознавиця Ольга Мерлянова аналізує вплив історико-географічних та соціокультурних чинників на формування унікальних танцювальних форм Полісся (Мерлянова, 2018: 37–40). Науковці Костянтин Калієвський, Роман Берест

та Віра Синєок доводять, що витоки української танцювальної культури сягають глибокої давнини й тісно пов'язані з фольклорними традиціями та творчою спадщиною видатних діячів (Калієвський, Берест, & Синєок, 2023). Попри значний науковий інтерес, питання витоків і розвитку народного танцю на теренах України залишається відкритим і потребує подальших досліджень.

Мета дослідження – дослідити витоки та етапи становлення українського народного танцю як важливого складника національної культури.

Виклад основного матеріалу. Українська народна хореографія є унікальним культурним феноменом, що сформувався впродовж багатовікової історії нації. Попри складні умови існування, постійну боротьбу за національну ідентичність та територіальну цілісність, український народ зберіг здатність до щирого самовираження в танці. Тому, він є не лише естетичним явищем, а й символічним кодом, що містить глибокі душевні переживання, прагнення до свободи та віру у світле майбутнє. Пластичні образи, хореографічний малюнок, динаміка рухів і музичне оформлення танцю створюють гармонійну систему, яка дозволяє глибоко зануритися в духовний світ українського народу. Саме через танець можна транслювати цінності й традиції поколінь.

З огляду на біблійну поетичну символіку, рух жінки є першоосновою руху, яка комунікує через пластику тіла. Образ Єви (не Адам підкорив серце Єви, а саме вона спокусила його) як першої ініціаторки руху акцентує увагу на ролі жінки як природного носія танцювальної експресії. Жести, пози, ритміка її рухів набувають значення первинної хореографічної лексики, що стала засобом невербального діалогу.

Людина як образ творення Божого задуму завжди прагнула виразити шанобливе ставлення до Творця через символічні дії, зокрема через рух. Урочисті ритуали, що поєднували спів, музику та хороводи, були формою сакрального діалогу з Абсолютом. Танцювальні обрядові дійства не лише виконували функцію поклоніння, а й слугували потужним засобом об'єднання спільноти, стимулюючи її до творчості, взаємодії та гармонізації внутрішнього і зовнішнього світів.

Стародавні степи України (до нашої ери) можна уявити як величну сцену, на якій протягом тисячоліть розгорталися хореографічні дійства давніх народів – киммерійців, скіфів, сарматів тощо. Танцювальні рухи цих етнічних спільнот виконували функцію невербальної комунікації, відображаючи їхні вірування, побут і соціальні взаємини. Кожне плем'я мало свій руховий лексикон, що переда-

вався через ритуальні, побутові та військові танці. Динаміка рухів нагадувала стрімкий біг коня, а витонченість – легкість пташиного польоту. Танцювальна традиція була не лише відображенням культурного коду, але й ареною для міжплемінних зіткнень та символічних танцювальних дуелей. Водночас шлюби між лідерами племен ставали не лише політичними угодами, а й хореографічними синтезами, що інтегрували елементи різних танцювальних систем.

Історія танцю є відображенням культурної еволюції суспільств. Науковці припускають, що у VIII ст. до н.е. на території сучасної України скіфські племена сформували унікальну танцювальну мову, де ритуальні рухи слугували засобом сакрального спілкування. Динамічні, часто екстатичні танці були спрямовані на гармонізацію з божественними силами, символізували єднання людини з космічним порядком. З приходом сарматських племен хореографічна традиція скіфів зазнала трансформації, збагатившись новими ритмами та образами. Войовнича експресія поволі поступалася місцем ліричним мотивам, відображаючи зміни у світогляді суспільства. Скіфські танці є не лише археологічним артефактом, а й живим свідченням культурної пам'яті, у якій рух, музика та ритуал є засобами трансляції глибинних емоцій і духовних прагнень (Калієвський, Берест, & Синєок, 2023: 305–306).

Танець на території сучасної України сягає VII ст. до н.е., коли грецькі колоністи принесли багатогранну культуру до Північного Причорномор'я. Особливо вагому роль у цьому процесі відіграло античне місто Ольвія – значний культурний центр того часу. Археологічні знахідки, зокрема розпис ваз VI століття до н.е., свідчать про важливе місце танцю в ритуальній та святковій практиці. Так, чорнофігурний кубок із зображенням ритуального танцю комос («Всесвіт як джерело життя») передає динаміку та експресивність давньогрецьких обрядових танців, пов'язаних із культом Діоніса (Getty Museum, 2020). Ці ритуали мали не лише розважальний, а й символічний характер (рис. 1).

На території Північного Причорномор'я, зокрема в таких античних центрах, як Херсонес, Тира та Пантікапей, відбувався інтенсивний культурний синтез між грецькою цивілізацією та скіфськими традиціями. Ця взаємодія стала потужним імпульсом для розвитку хореографічного руху, формуючи унікальний танцювальний дискурс, що поєднував елементи двох світоглядних систем.

Міфологія античної Греції, з її багатошаровими образами богів і героїв, перепліталася зі скіф-

Рис. 1. Чернофігурний кубок із зображенням танцю комос. Взято з (Getty Museum, 2020)

ськими легендами, утворюючи новий символічний і хореографічний код. Танцювальні практики того періоду виходили за межі розважальних функцій і набували сакрального та комунікативного значення, відображаючи глибокі культурні взаємини між народами. Танцівники, натхненні міфами про Геракла, Персея, іншими античними образами, у своїх рухах передавали силу, героїзм і драматизм. Водночас у їхніх танцях зберігалися скіфські елементи – пластика, динаміка і виразність, які символізували тісний зв'язок людини з природою та її стихіями. Цей міжкультурний синтез дав початок новим танцювальним формам, які стали відображенням багатогранного культурного життя античного Причорномор'я, закладаючи підґрунтя для подальшого розвитку хореографічної традиції на цих теренах.

Витоки слов'янської танцювальної культури сягають періоду формування етнічних спільнот, коли танець був невід'ємною частиною ритуалів, святкових обрядів та соціальної комунікації. Перші згадки про слов'янські племена, зокрема венеців, трапляються в працях римських істориків Плінія Старшого, Тацита та Птолемея. Подальші цінні свідчення щодо антів і склавинів надають візантійські автори Йордан, Прокопій Кесарійський та Іоанн з Ефесу, які описують їхні звичаї, побут і культурні традиції.

Прокопій Кесарійський детально описував життя антів – народу, що мешкав у межиріччі Дністра та Південного Бугу. Археологічні розкопки, зокрема поблизу сучасного села Зарубинці, підтверджують високий рівень ремісничого та художнього розвитку антів. Вироби, прикрашені орнаментами, свідчать про естетичний смак і символічний зміст у їхній культурі (Мартиненко, 2015: 19). Водночас праця відіграла ключову роль у формуванні танцювальних традицій, що відзначає український музикознавець Андрій Гуменюк: «Праця дала початок мистецтву танцю і є основою його подальшого розвитку» (Гуменюк, 1963: 15).

У першому тисячолітті нашої ери слов'янські племена поділилися на антів і склавинів. Анти контролювали території від Дніпра до Дністра і Причорноморських степів. У їхньому устрої воєнне мистецтво було важливим складником життя, включаючи різноманітні тренування, спаринги та симуляції боїв, що мали виразний ритуальний та хореографічний характер (Калієвський, Берест, & Синєок, 2023: 306).

На думку Н. Мартиненко, у II тисячолітті н. е. на території сучасної України сформувалися численні культури, серед яких особливе місце посідають волинська, лука-райковецька та роменська культури. Після занепаду антської культури населення цих регіонів об'єднувалося в родові союзи, що склалися з різних слов'янських племен: дулебів, волинян, древлян, полян, білих хорватів та сіверян (Мартиненко, 2015). Ці союзи стали основою соціально-культурного розвитку регіону, закладаючи фундамент майбутньої Київської Русі.

Заснований у V–VI століттях Київ став центром полян і згодом – столицею могутньої держави Київська Русь, яка в X–XII століттях стала найбільшою та найвпливовішою державою Європи. Походження Русі-України залишається предметом наукових дискусій, серед яких найвідомішими є норманська, слов'янська та компромісна теорії. Незважаючи на теоретичні суперечності, усі дослідники сходяться на тому, що одним із перших правителів давньоруської держави був Рюрик. Його княжий двір став центром міжнародних відносин, куди прибували послы з європейських і азійських країн.

Культура княжого двору відзначалася пишними бенкетами, які демонстрували не лише багатство та велич правителів, а й високий рівень культурного розвитку. Суттєву роль у цих заходах відігравали скоморохи – артисти, що поєднували спів, танець, акробатичні вправи та театральні мініатюри (Калієвський, Берест, & Синєок, 2023: 307). Саме вони заклали підґрунтя для розвитку танцювального мистецтва на теренах Київської Русі. Згодом з'явилися пересувні театри, які поширювали танцювальну культуру серед населення, виконуючи вистави з яскравими танцювальними номерами.

Важливе місце в культурі давніх слов'ян посідали символи, пов'язані з тотемом. Природа, а саме птахи та дерева, відіграла сакральну роль у слов'янських віруваннях. Дуб символізував владу та мудрість, ясен – Перуна, бога грому, клен і липа асоціювалися з подружньою гармонією, а береза – з чистотою. Серед птахів зозуля уособлювала майбутнє, голуб – кохання, ластівка – долю, а

сова – смерть та темряву (Мартиненко, 2015: 20). Отже, і в танцювальні рухи додалися елементи, які візуально нагадувати певні символи.

Таким чином, слов'янська культура II тисячоліття н.е. – складний і багатогранний феномен, де танець, ритуали та символіка відігравали важливу роль у соціальному та духовному житті спільнот. Танець був не лише формою розваги, а й способом комунікації, духовного збагачення та відтворення міфологічного світогляду.

Язичницькі свята в давніх слов'ян мали глибокий сакральний зміст і набували масштабного характеру, поєднуючи ритуальні дієства, співи, танці та жертвоприношення. Центральним елементом цих обрядових дієств був вогонь як символ очищення та оновлення. Стрибки через багаття, що здійснювалися на честь бога сонця Ярила, символізували звільнення від негараздів і забезпечення добробуту в майбутньому. Ці ритуали не лише відображали міфологічні уявлення про світобудову, а й виконували соціально-об'єднавчу функцію, зміцнюючи зв'язки між членами громади (Шевченко, 2019: 42–47).

Давні слов'яни сприймали природу як живий організм, де кожне явище мало свого духа-покровителя. Шанування сил природи було основою їхнього світогляду, що виявлялося в численних календарно-обрядових дієствах. Зміна пір року супроводжувалася грандіозними святами, під час яких люди виконували обрядові пісні та танці, висловлюючи вдячність за щедрі дари природи та звертаючись із молитвами про майбутній добробут. Ритмічність обрядового календаря, що передавалася з покоління в покоління, свідчить про глибоку укоріненість цих традицій у культурній спадщині української цивілізації.

Процес християнізації слов'янських земель був тривалим. Язичницькі традиції не могли бути повністю витісненими, тому християнство було змушене адаптуватися до умов. Багато язичницьких свят і обрядів, наприклад, свято Івана Купала, були інкорпоровані в християнський календар, набувши нового змісту. Цей процес створив синкретичний культурний феномен, де переплелися християнські догмати і язичницька обрядовість.

З утвердженням християнства в 988 році за правління князя Володимира Великого на теренах Київської Русі розпочався новий етап етнокультурного розвитку. У результаті об'єднання східнослов'янських племен у VI–IX століттях провідну роль відіграли поляни, древляни, сіверяни, дуліби та інші. Київська держава досягла розквіту в період князювання Володимира Великого, Ярослава Мудрого та Володимира Мономаха.

Цей «золотий вік» характеризувався динамічним розвитком культури, торгівлі, ремесл і дипломатичних відносин із провідними європейськими державами (Мартиненко, 2015: 23). За припущеннями науковців, на піку могутності територія Київської Русі охоплювала близько 800 тисяч квадратних кілометрів, а населення сягало від 3 до 12 мільйонів осіб. Значна частина цієї території відповідає сучасній Україні, що підкреслює глибокі історико-культурні зв'язки між давньоруською державою та українським етносом.

Видатний український філософ Мирослав Попович у праці «Нариси історії української культури» виокремлює чотири соціальні світи, які формували культурний ландшафт Київської Русі до XIII ст.: сільський, міський, князівський та церковний. Кожен із них мав унікальні цінності, побут, соціальні практики та навіть особливі ритуали поховання (Попович, 1998).

Танцювальні дієства сільського світу супроводжували свята, пов'язані зі зміною пір року, збором урожаю, весільними обрядами та народженням дітей. Вони мали сакральний характер, символізували єднання людини з природою та підкорення вищим силам. Пластика сільських танців часто відтворювала рухи сівби, жнив або ритуальні стрибки через багаття, що мало очищувальне значення.

Міський світ, зі свого боку, був центром ремісничої майстерності, ярмарків та народних гулянь, які супроводжувалися масовими танцювальними дієствами. У містах танці часто виходили за межі обрядовості та набували розважального характеру, демонструючи технічну майстерність, імпрровізацію та комунікативну функцію. Вплив ярмаркових традицій і карнавальних форм сприяв розвитку таких елементів, як сольні виконавські номери й танцювальні змагання.

Князівський світ, що асоціювався з державним управлінням та військовими традиціями, відзначався парадними та урочистими танцями, що виконувалися під час прийомів, святкувань перемог або державних подій. Танці князівського двору були регламентовані й часто мали демонстративний характер, символізуючи порядок, ієрархічність та владу. Елементи таких танців, як кроки, поклони, ритуальні позиції, згодом проникли і в народну танцювальну традицію.

Церковний світ, орієнтований на духовне життя та освіту, не сприяв прямому розвитку танцювальних традицій через аскетичний характер православної культури. Проте релігійні обряди часто супроводжувалися співами та ритмічними рухами, що набували символічного значення.

Окрім того, церковні свята, що поєднали християнські та язичницькі традиції, зберегли елементи танцювальних дійств, особливо під час народних гулянь на Трійцю, Масницю чи Івана Купала.

Аналіз соціокультурних процесів, що відбувалися на теренах Галицько-Волинського князівства в XIII–XV століттях, є ключовим для розуміння витоків та еволюції українського народного танцю. Історичний контекст цього періоду характеризується складними та багатовекторними процесами: монголо-татарська навала, включення до складу Великого Князівства Литовського та Королівства Польського, а також активна взаємодія між різними етнічними групами створили унікальне середовище для формування народного танцю як складника національної культури.

Основний етнічний склад населення Галицько-Волинської Русі зберігав і розвивав традиції обрядових танців, що мали глибокий зв'язок із календарно-обрядовою культурою. Співіснування українців із поляками, білорусами, угорцями, євреями та іншими етносами сприяло синтезу хореографічних елементів, що виявилось в ритміці, музичному супроводі та костюмах.

Наприклад, танець «Краков'як», що має польське походження, був адаптований і набув виразних українських рис. «Краков'як» (Krakowiak) швидкий і жвавий, вирізняється гострим ритмом із частими синкопами, танець з'явився серед жителів Краківського воєводства в XIV ст. (КНУ-КиМ, 2022). Спочатку цей танець виконували переважно чоловіки, однак згодом він трансформувався в парний танець, що дозволив гармонійно поєднати чоловічу енергійність із жіночою грацією. Костюми для виконання «Краков'яка» демонструють яскравий національний колорит. Чоловіки одягали білі сорочки з широкими рукавами, червоно-смугасті штани, сині камзоли й червоні конфедератки з павиним пір'ям. Жіночий одяг складався з білих блуз із короткими рукавами, яскравих квітчастих спідниць, вишитих фартухів і традиційних «корон» зі строкатими стрічками та червоним намистом.

Наприкінці XIV століття, коли українські землі потрапили під владу польських і литовських феодалів, традиції Галицько-Волинської Русі стали важливим чинником збереження культури, а танцювальні обряди, часто супроводжувані музичними інструментами (трембіта, цимбали, скрипка), набули значення національного опору асиміляції. Хоча прямі докази впливу загальноєвропейських тенденцій на становлення народного танцю в Україні обмежені, очевидним є те, що наявні елементи епохи Відродження, зокрема

зростання інтересу до фізичної краси, стимулювали ускладнення танцювальних рухів, особливо серед шляхти та міщанства. Поширення поліфонії (багатошаровості, декількох рівноправних ліній) та нових музичних інструментів збагачувало ритміку та мелодику, а розвиток театрального мистецтва додав елементів виразності, що сприяло еволюції українських народних танців без втрати їхньої самобутності.

З розпадом Галицько-Волинського князівства в XIV ст. українські землі потрапили під вплив різних держав, що призвело до політичної фрагментації. Цей процес формував регіональні культурні особливості, зокрема в танцювальній традиції, де різноманітність етнічних груп та вплив сусідніх культур сприяли збагаченню руху. Водночас політична нестабільність і часті військові конфлікти затримували розвиток танцювального мистецтва, адже основною турботою населення залишалася боротьба за виживання.

Наприкінці XV – на початку XVI століття, із виникненням козацтва, на українських землях почав формуватися новий соціальний стан, який суттєво вплинув на розвиток культури, зокрема на танець. Козацький спосіб життя, з його військовими походами та боротьбою за волю, знайшов відображення в танцювальних рухах, які стали більш енергійними та виразними. Козаки створили власний танцювальний стиль, що відрізнявся від традиційних сільських танців військовою тематикою та акцентом на силу, спритність і володіння тілом. Водночас козацький танець не був ізольованим від народних традицій, а став важливим елементом їхнього збагачення, інтегруючи нові рухові елементи й образи.

Висновки. Отже, витоки та етапи становлення народного танцю на теренах України є складним і багатогранним процесом, що відображає глибокі культурні, соціальні та історичні трансформації. Вплив численних етнічних груп, що населяли українські землі, а також постійні культурні контакти з сусідніми народами, стали основою для формування унікальних танцювальних традицій. Важливу роль у цьому процесі відіграли календарно-обрядові практики, які мали циклічний зв'язок із природними явищами та соціальними потребами, зокрема у сфері трудових ритуалів та святкувань. Етапи політичної фрагментації та інтеграції до різних державних утворень сприяли виникненню регіональних варіацій в українському танцювальному мистецтві. Водночас козацтво стало потужним чинником розвитку більш виразних та енергійних танцювальних форм.

Таким чином, народний танець є результатом зокрема етнічних, соціальних та політичних, що складної взаємодії соціокультурних факторів, сприяли збагаченню танцювального руху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гуменюк А. І. Народне хореографічне мистецтво України. Київ: Наукова думка, 1963. 235 с.
2. Калієвський К., Берест Р., Синьок В. Зародження танцювальної культури на теренах України. *Education and Science of Today: Intersectoral Issues and Development of Sciences* : Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» V International Scientific and Practical Conference, August 18, 2023. Cambridge, UK, 2023. P. 304–307.
3. Куртєва К. Р. Хореографічна культура Прикарпаття: інтерпретація народного танцю в контексті художньої вистави : дис. ... доктора філософії : 034 / Харківська державна академія культури. Харків, 2024. 198 с.
4. КНУКіМ. Польський танець «Краков'як». *Факультет хореографічного мистецтва* : веб-сайт. URL: <https://dance.knukim.edu.ua/polskij-tanec-krakovyak/> (дата звернення: 22.12.2024).
5. Мартиненко Н. М.. Історія української культури: навчальний посібник для іноземних студентів. Харків : ХНМУ, 2015. 100 с.
6. Мерлянова О. А. Етнічна хореографічна культура Полісся. *Молодий вчений*. 2018. № 7 (1). С. 37–40.
7. Попович М. В. Нарис історії культури України : монографія. Київ: АртЕк, 1998. 727 с. : іл.
8. Шевченко Н. О. Об'єкти мистецтва з календарною символікою як елементи культурної спадщини. *Культура і сучасність*. 2019. № 1. С. 42–47.
9. Getty Museum Komast Dancers on an Attic Black-figure Cup. *The World History Encyclopedia* : website. URL: <https://surl.li/atlkqw> (last accessed: 22.12.2024).

REFERENCES

1. Humeniuk, A. I. (1963). *Narodne khoreohrafichne mystetstvo Ukrainy*. [Folkloric Choreographic Art of Ukraine] Kyiv: Naukova dumka. 235 p. [in Ukrainian].
2. Kaliievskiy, K., Berest, R., & Synieok, V. (2023). Zarodzhennia tantsiuvalnoi kultury na terenakh Ukrainy. [The genesis of dance culture in Ukraine] *Education and Science of Today: Intersectoral Issues and Development of Sciences* : Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» V International Scientific and Practical Conference, August 18, 2023. Cambridge, UK. P. 304–307. [in Ukrainian].
3. Kurtieva, K. R. (2024). *Khoreohrafichna kultura Prykarpattia: interpretatsiia narodnoho tantsiu v konteksti khudozhnoi vystavy* [Choreographic Culture of the Carpathian Region: Interpretation of Folk Dance in the Context of a Performing Art] : dys. ... doktora filosofii : 034. Kharkivska derzhavna akademiia kultury. Kharkiv. 198 p. [in Ukrainian].
4. KNUKIM (2022). *Polskyi tanets «Krakoviak»*. [The Polish «Krakowiak» Dance] Fakultet khoreohrafichnoho mystetstva : veb-sait. Retrieved December 22, 2024, from: <https://dance.knukim.edu.ua/polskij-tanec-krakovyak/>. [in Ukrainian].
5. Martynenko, N. M. (2015). *Istoriia ukrainskoi kultury*. [A History of Ukrainian Culture] navchalnyi posibnyk dlia inozemnykh studentiv. Kharkiv: KhNMU. 100 p. [in Ukrainian].
6. Merlianova, O. A. (2018). Etnichna khoreohrafichna kultura Polissia. [Ethnic Choreographic Culture of Polissya] *Molodyi vchenyi*, 7 (1), 37–40. [in Ukrainian].
7. Popovych, M. V. (1998). *Narys istorii kultury Ukrainy* [Outline of the History of Ukrainian Culture] monohrafiia. Kyiv: ArtEk. 727 p. : il. [in Ukrainian].
8. Shevchenko, N. O. (2019) Obiekty mystetstva z kalendarnoiu symbolikoiu yak elementy kulturnoi spadshchyny. [Art Objects Featuring Calendar Symbolism as Components of Cultural Heritage] *Kultura i suchasnist*, (1), 42–47. [in Ukrainian].
9. Getty Museum (2020). Komast Dancers on an Attic Black-figure Cup. *The World History Encyclopedia*. Published on 15 October 2020. Retrieved December 22, 2024, from: <https://www.worldhistory.org/image/12886/komast-dancers-on-an-attic-black-figure-cup/> (last accessed: 22.12.2024).